

Svetovni rekord dosežen v Sloveniji

**Avstrijec Bradl je skočil včeraj v Planici 101 meter — Albin Novšak postavil z 89,5 m nov jugoslovenski rekord
Predrznost in oholost Norvežanov — Vzorna organizacija prireditve**

Predsednik sportnega udruženja Planica in zastopnik ministra vojske in mornarice general Radisavljević

Ljubljana, 16. marca

Tretje mednarodne planinske tekme so načini. Planica je sijajno prestala preizkušnjo in nam da to, kar se je od nje pričakovalo. Zadovoljni moramo biti v vsakem pogledu. Prvi na svetu je bil dosegan stojeni skok preko 100 m in kar je največ vredno — tega skoka ni morda dosegel Norvežan, temveč mladi Avstrijec Bradl. Da ste videli zadovoljstvo vseh, ki so prisostovali prireditvi! Neverjatna prednina v objestnost norveških skakačev, s Sigmundom Ruudom na čelu, ki je hotel terorizirati prireditelje, sodniški zbor, tekmovalce in občinstvo — jim je pri nas enkrat za vselej zapravila simpatije. In baš zato je bilo navdušenje, ko je Bradl po krasnem, dolgem jadranju po zraku, ki ga kar ni hotel biti konec, postavil znani 101 m in s tem dokazal da gre tudi brez Norvežanov. Hegemonija Norveške se občutno male in več daleč čas, ko ne bodo atrakcija prireditve oni, temveč Srednjevropci. Učenci se nevarno bližajo svojim učiteljem in kažejo toliko talenta, da se je učitelj celo zavedel, da mu od te strani preti nevarnost. Branijo se z vsemi dovojenimi in nedovoljenimi sredstvi. Ovire, ki jih vsako leto delajo Planici, nam to dokazujo. Teda zmotili so se. Njihov absolutizem se krha in med srednjevropskimi smučarskimi državami se že opaža gibanje, ki se hoče postaviti Norvežanom po robu in napraviti konec njihovemu diktatu. Cas gre nemoteno naprej, napredok in streljenje po zboljšanju se kaže v vseh športnih panogah. V sredini Evrope smo bili dovetni — na Norveškem se zdaj, da za napredek nimajo pravega razumevanja. Morda je pa to le zavist, onemogla jeza, ker niso bili oni prvi, ki so pokazali nova pota v smučskih ekspikah in gradnji skakalnic? Naj bo tako ali tako, pravi športniki priznavajo tudi drugim uspeh. Grenko je sicer, toda človeški duh stremi vedno više in kdor ne gre s časom, si mora prisiti posledice.

Vse je bilo na višku! Vreme je bilo ka-

Komedija z Norvežani

Ze lani smo imeli z norveškimi tekmovalci, še bolj pa z norveško smučarsko zvezo in pa s FIS situnosti in komedije. Obe organizaciji sta namreč v zadnjem času tudi pred startom, prepovedali norveškim skakačem skakati v Planici, češ da po pravilih FIS skoki nad 80 m niso dovoljeni. Zadeva je bila na pol urejena na ta način, da so Norvežani napravili nekaj poskusnih skokov po tekmovanju in tako je bil volitveni skok v koza ceia. Letos nismo računali s takimi argumenti, zlasti ker je dobil generalni tajnik JZSS g. Gorec od predsednika norveške smučarske zveze inž. Kielanda nedavno pisno, v katerem ta pravi, da tako Norvežani kakor FIS v načelu niso proti tekmanam in da bodo dovolili norveškim skakačem tekmovanje v Planici. Res je dobro več norveških skakačev dovoljenja za skoke v Planici, toda le s pridržkom, da smo skakati v konkurenči največ 80 m.

Norvežani so res prišli. V Planico sta prispela brata Birger in Sigmund Ruud, z njima iz Milana tudi Olav Ulland, poleg tega sta bila pa že poprej tam Hagen in Oedegaard. Ta dva sta že pridno trenirala med tednom. Birgerja smo videni v soboto na startu pri treningu. Vse je kazalo, da pojde letošnja planinska prireditve v redu, ali na nebu so se v soboto pojavili prvi oblaki: že v soboto se je v Planici šušljalo, da z Norvežani zopet ne bo nič in čudno se nam je zdelo, ko smo videni Sigmunda Ruuda že v petek zvečer, nato pa se v soboto v pogovoru z Oslo. Nekaj ni bilo v redu. V soboto zvečer si še vedno nismo bili na jasnum. Iz Oslo so prihajale dvoumne izjave, pa tudi Norvežani sami so bili nekam redkobesedni, a deloma jim ni šla v račun skakalica. Tako je Sigmund posredoval pri gradnji inž. Bloudku, naj manj podaljša most, spodaj pa nekoliko izkoplije, če da je Birger padel zaradi prekratkega mostu. A mi vsi, ki smo videni Birgerjev skok,

kor naročeno, točnost in odpresm vlagov, da si boljše misliti ne moremo, sijajno prestana preizkušnja prenovljene skakalnice — kdo bi mogel zahtevati še več. Vsa čast našim skakačem. Novšak in Pribiček sta dokazala, da prav nič ne zaostaja za srednjeevropsko elito. Prav posebno se je postavil mladi Bohinjanec Novšak. Jugoslovenski rekord je močno približal 100 metrski znamki in najbrž bo on prvi, ki jo bo dosegel. Mnogo je bilo truda, da je prišel tako daleč. Slavnato skakalnico si je zgradil in treniral na nji poleti. Z milom je mazal deske. Učil, neumorno se je učil. Uspeh ni izostal. Edino, kar mu še manjka — in to velja za vse naše skakače — je tekmovalna rutina. Talentne imamo — zato v svet z našimi skakači! Redno jih moramo pošiljati na mednarodne prireditve, kajti le tako si bodo pridobili rutino in se izpopolnjevali tudi stolno. In pa trening jim moramo omogočiti da jih ne bodo ovirale moreče skrbi za vsakdanji kruh.

S ponosom se lahko pokažemo pred svetom. Še do zadnjega nam je svet očital, češ, kako pride Jugoslavija do tega, da gradi največjo skakalnico na svetu, ko nima nobenega skakača, ki bi lahko na nji skakal. Včerajšnja prireditve bo enkrat za vselej napravila konec takim odkriti priznamo — do včeraj upravičenim očitkom. Saj je Jugosloven dosegel peti najdaljši skok izmed vseh tekmovalcev! Koliko je držav na svetu, ki bi se mogle postaviti s skakačem, ki je dosegel 90 m? Jugoslavija je med njimi! To je uspeh, ki ga ne moremo dovolj podčrtati. Živio in se enkrat živio naš Novšak!

Vsa čast tudi graditelju skakalnice in kakor lahko tudi smelo trdimo, duševnemu očetu nove dobe v smučarskih poletih — skromnemu inž. Stanku Bloudku. Sijajno je zmagal. Njegova trditve, da dolgi skoki niso niti malo nevarni, če je skakalica zgrajena pravilno, je bila že tretjič kar najtemeljitev potrjena. Skakalnico je zgradil točno po načrtih inž. Bloudeka naš znani graditelj g. Ivan Bricelj. Od 60 poizkusnih, konkurenčnih in izvenkonkurenčnih skokov jih je le 6 končalo s padcem. Od teh padcev so bili štiri takci, ki prav je prav niso bili padci, ker je skakač samo podrsnil z reko po snegu sicer je pa skok izvozil stope. Večino padcev je zakrivil Švicar Leoba, ki je padel trikrat in jih ima torej na vesti točno 50%. Po sigurnosti in tudi dolžini je on splet znoteko zaostajal za ostalimi in bi vodstvo storil naibolje, če bi ga ne pripustilo k tekmi, ker za tako veliko skakalnico še ni pokazal zgodnosti zrelosti.

Ker smo že pri skakalnici, naj navedemo nekaj podatkov, iz katerih je jasno razvidno, kako ogromna naprava je to. Po pravici je izjavil predsednik Društva Planice general Radisavljević, da je planinska skakalnica grandiozna. Samo obdelanega lesa so porabili za njo 260 kubičnih metrov, vijakov je šlo 4.000 kg. Mlorali so razstreliti mnogo skal, za kar so porabili 160 kg dinamita. Izkopa je bilo 7.000 kubičnih metrov ali dvainpolkrat več nego ves izkop blokov Pokljuninskega zavoda. Samo žive skale so moralni razstreliti in izkopati 1.200 kubičnih metrov, kar je trikrat več kakor pri nebottičniku.

Vse je bilo na višku! Vreme je bilo ka-

sto vedeli, da je odletel po strmini le zato, ker je, ne da bi poznal skakalnico, takoj tvegal dolg skok, pri čemer je še prepozno prišel v mogoden prediklon. Na strmini je izgubil zračni upor. Pritelj je še na deski, a takoj ga je prevrnil in parkrat se je zakotil. Pobral se je kakor mačka in zgodilo se mu ni nič. Krvida je bila le na njegovih strani. Zato inž. Bloudke popolnoma upravičeno ni hotel pristati na Sigmundove zahteve.

Imel je prav, kajti nedeljski skoki, ki jih je bilo menda okrog 60, so pokazali, da je skakalnica naravnost idealna in popolnoma varna, saj se ni pripetila niti najmanjša negzoda in padci, kolikor jih je sploh bilo, so bili nedolžni. Dokaz, da je skakalnica mojstrsko delo.

Pogajanja z Norvežani so se nadajevala v nedeljo in do 10. še nihče ni vedel, ali bodo na startu ali ne. Medtem so se bili na skakalnici že zbrali ostali skakači in napravili prve poskusne skoke. Okrog 10. je pa prišel Sigmund Ruud z veselo novočo, da bodo smeli Norvežani skakati. Stavil je naslednje pogoje: 1. da prireditelji apelirajo na tisk, da ne bo pisal proti norveški zvezzi; 2 da se izbere start, ki ne bo dovolil skokov nad 80 metrov in 3. da imajo tudi Norvežani pravico na poskusni skok kakor drugi.

Prireditelji so pristali na to in že so se Norvežani jeli vzpenjati na veličastno skakalnico. Ko pa so prišli do sodniškega stolpa, je Sigmund Ruud, ki je njihov parlamentarac, naenkrat izjavil, da mora on osebno odrediti mest, start in da niso smeli priceti s konkurenco, dokler Norvežanov ne bo. Sodniški zbor je popolnoma pravilno odklonil tolmačenje Norvežanov, češ da so tu mednarodni sodniki, ki dovolj jasno poznajo pravila, da si ne dovoljujejo od Norvežanov predpisati starta, ki je itak določen za skoke največ do 80 metrov. Norvežani so ostali sredi skakalnice in niso skakali.

Albin Novšak gre na start (foto: L. Šmuc)

Iz vsega tega se vidi, da gre le za kulisse intrige norveške smučarske zveze in da Norvežani najbrž niso želeli, da pri nas pade marška 100 metrov. Oni sami so namreč lani zgradili pri Drammenu prav veliko skakalnico, na kateri je Kongsgaard nedavno skočil 94 metrov, po poročilih >Aftenposten< pa nedavno neki drugi skakač celo 99 metrov — torej toliko, kakor lani Andersen pri nas. Zato je povsem ver-

jetno, da bi moral ostati 100 metrov doma na Norveškem. Zajec je torej tičal v tem grmu. Drugače si ne moremo razlagati dvojno mero FIS in norveške smučarske zveze, ki sta v načelu proti velikim skakalcicam, a doma jih grade sami. V račun jim pač ne gre, da bi Jugoslavija, ki je dolga leta v smučarskem sportu igrala le podrejeno vlogo, imela največjo skakalnico na svetu. Na drugi strani so bili pa trdno prepričani, da 100 metrov razen Norvežana pač nihče na svetu ne more skoci.

Ali in tem so se temeljito zmotili, kajti včerajšnja skakalna tekma je pokazala, da bo

NORVEŠKA HEGEMONIJA V SKOKIH KMALU ZLOMLJENA.

saj ima že vsa srednja Evropa danes dovolj skakačev, ki so jim že kos takoj v tehničnem pogledu kakor tudi gleda dolžine, a od leta do leta se izpopolnjujejo tudi v stilu. Ne dvomimo, da bo tudi pri nas čez nekaj let dorasla generacija skakačev, ki bodo igrale premagovali stolnitske skoke, saj že zdaj skačejo 12letni teleski fantici s 60metrske skakalnice 40 metrov daleč.

Norvežani so dobili včeraj zasluzeno lekcijo in pa moralno zaušnico, ki je ne bodo zlepila preboleli. Mi smo prepričani, da pri nas drugo leto nihče več ne bo vabil Norvežanov, ker jih prav nič ne potrebuje. Sicer se je pa govorilo o njih po Planici marsikaj, kar jim ni baš v čast in ponos. Zato tem bolj razumemo ogorenje občinstva nad njihovim samopoštnim nastopom in tem manj odobravamo vedenje nekaterih naših dam... Težko nam gredo te besede izpod peresa, toda tudi naše večkrat močno pretirane skromnosti in uslužnosti mora biti v tem primeru konec. Tako predrznost se ne pustimo izzivati.

Kaj so nam pokazale včerajšnje tekme

V konkurenči je nastopilo skupno 13 tekmovalcev: 6 Avstrijev, 3 Čehoslovaki in po 2 Švicarjev in Jugoslovena. Tekme je dovoljno sledila mednarodni sodniški zbor: Avstrijev Albert Bildstein, Čeh inž. Macháček in Jugosloven Jelenič. Pri konkurenčnih skokih se je seveda v prvi vrsti ocenjeval stil in dolžina, nato pač v tem manj odobravamo vedenje nekaterih naših dam... Težko nam gredo te besede izpod peresa, toda tudi naše večkrat močno pretirane skromnosti in uslužnosti mora biti v tem primeru konec. Tako predrznost se ne pustimo izzivati.

Stilno naša torej, če izvzamemo Bradla, nista prav nič zaostajala. Pribiček je dovoljno skakal stilno dosti boljši od Novšaka. Stedni je za svoja skoka dobil oceno 13,5 in 12,5. Pribiček pa 14 in 14,5 in če bi imel daljše skoke, bi se plasiral dosti boljši. Poznalo se mu je, da nima toliko treninga kakor Novšak. Njegov edini trening na novi skakalnici sta bila prav za prav teče oba skoka v konkurenči. Jako držen skakač, ki ga doslej še nismo poznali, je Čehoslovak Budarek. S 86 m je dosegel najdaljši skok v konkurenči in bi bil junak dneva. Se trikrat se je dvignil vihar: pri Aschenwaldovem skoku 96 m, pri dr. Reinlu za njegov prekrašen 98 metrovski skok in končno pri Novšaku, ki je s

89,5 m POSTAVIL NOV JUGOSLOVANSKI REKORD

in zboljšal starši Šramlov rekord skoraj za 18 m. Tudi Pribiček je s 77 m za 5 m prekobil starši rekord.

Novšak je bil popoldne sijajno razpoložen. Skakal je stilno znano boljše kakor dopoldne. Sodniki so oficijelno sodili podpolanske skoke in so dali tele ocene:

Dr. Reinl 87 m (15) 98 m (15)

Budarek 90 m (16) 95 p.

Pribiček 71 m (15) 77 (16)

Novšak 80 m (16,5) 89,5 (17)

Aschenwald 76 (14) 96 (14)

Laesseur 72 (16,5) 77 (15)

Rieger 82,5 (16,5) 77 (15)

Bradl 88 m (17) 101 (18)

Maier 70 m (14) 79 (14).

Vzoren

Železniški promet

Letos je šlo v Planici res vse po sreči in na najlepšem redu, zlasti je pa treba pojaviti železniški promet, ki je bil naravnost, vzorno organiziran, da zaslubi naša železniška uprava vso pohvalo. Vsi vlaki so prihajali točno brez zamud, odhajali pa tudi natančno po programu. Seveda je bilo to omogočeno le zaradi tega, ker so šli Italijani našim zelo na roko in dovolili aranžiranje vlakov na sosedni postaji v Beli Peči. Železniška uprava je bila postavljena pred težko in odgovorno nalogo, saj je vozilo do 1000 vagonov. Vsi vlaki so bili dovoljno doblasti in vredni, da se prav dobro plasirajo na vrhu tabelice, če ne bi pri prvem skoku padel. Vsekakor preveč forsira daljavo in pazi premalo na stil.

Rezultati so bili naslednji: 1. Bradl 213,6 (77, 78), 2. Höll 208,6 (72, 85), 3. Rieger 203,7 (71, 80) 4. Dr. Reinl 198,5 (67, 84), 5. Aschenwald 195,9 (70, 5, 87), (vsi Avstrija), 6. Lasseur (Švica) 188,9 (64, 71), 7. Novšak (Jugoslavija) 188,8 (69, 5, 77), 8. Vrana (Čeh.) 179,2 (63, 66), 9. Mater (Av.) 178,2 (61, 65, 5), 10. Lukš (Čeh.) 175,7 (63, 63, 5), 11. Pribiček (Jugoslavija) 174,9 (63, 63), 12. Budarek (Čeh.) 151,5 (78 p, 86), 13. Leoba (Švica) brez točke, ker je padel pri obeh skokih — oj ti nesrečna 13!

Vsega skupaj so posebni vlaki pripravljeni v Planico 8000, redni pa okrog 2000 gledalcev in zato res ni pretirano, če rečemo, da je bilo na tekma okrog 15.000 gledalcev, saj so bile Rateče. Podkoren in Kranjska gora ter vsa bližnja okolica že dva dni poprej nabitno polni. Nekaj gostov je priseljalo tudi iz Italije, a preko Trbiža tudi precej Avstrijev, več sto so jih pa pripravili avtobusi in avtomobili. Planica je imela torej včeraj res rekorden obisk. Kakor smo že omenili, je bil promet naravnost vzoren, a tudi občinstvo je bilo izredno disciplinirano in se je točno držalo vseh navodil. To se je videlo zlasti ob povratku, ko je več sedel le v zanj določeni vlak. V